

Mål och budget 2018-2020

Äldrenämnden

2018

Innehållsförteckning

1	Ansvar och uppgifter	3
2	Kortfattad beskrivning av utgångsläge	4
3	Nämndens fokus och resultatindikatorer 2018-2020	5
3.1	Bästa utveckling för alla.....	5
3.2	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka.....	5
3.3	Stark och balanserad tillväxt	5
3.4	Maximalt värde för skattepengarna.....	6
4	Jämförelser med andra kommuner	7
5	Resursfördelning.....	8
5.1	Ramärendet.....	8
5.2	Nämndyttrande.....	8
6	Checkar och avgifter.....	11
7	Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2030	12
8	Övriga uppdrag.....	13
9	Motioner.....	15

I Ansvar och uppgifter

Äldrenämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänsten, kommunal vård och omsorg och andra uppgifter som ankommer på socialnämnd, för personer över 65 år förutom ekonomiskt bistånd. Äldreenheten svarar för myndighetsutövning, och utreder och fattar beslut om insatser för äldre, som exempelvis hemtjänst, dagverksamhet och äldreboende. Enheten beslutar om färdtjänst och bostadsanpassningsbidrag, fastställer avgiften för den enskilde.

2 Kortfattad beskrivning av utgångsläge

En upphandling av välfärdstekniklösningar blev klar i augusti 2017. Planeringen pågår för fullt för att välfärdstekniklösningar ska bli en ordinarie del av insatsutbudet. Redan under hösten 2017 startar implementeringen.

Prognosen visar på ett överskott med cirka 10,3 miljoner kronor. Det största överskottet avser hemtjänst +25,2 miljoner kronor medan korttidsvården kommer att överskrida budgeten med cirka 14,3 miljoner kronor. Cirka 11,8 miljoner kronor av det förväntade överskottet inom kundval hemtjänst beror på en förväntad volymökning som inte har inträffat och överskott i bokslutet 2016 som inte har inträffat. Natthemtjänsten går med cirka 1,5 miljoner i underskott på grund av ökat antal besök.

Underskottet inom särskilt boende beror på att kunderna i kundvalet i högre grad har demens och därmed bedöms biståndet till högre checknivåer. Det leder till en högre årskostnad än beräknat i budgeten. Platskostnaden för avtalsboenden är lägre än budgeterat så sammantaget för kundval och avtalsboenden prognostiseras det negativa resultatet stanna på cirka minus fem miljoner kronor.

3 Nämndens fokus och resultatindikatorer 2018-2020

3.1 Bästa utveckling för alla

Arbete för att nå målet

Nackas seniorer är delaktiga och trygga

I januari 2018 träder betalningsansvarslagen i kraft som reglerar ansvaret för utskrivningsklara patienter mellan kommun och landsting. Kommunen får tre dagar på sig förbereda en hemgång från slutvården, idag är det fem dagar. För att erbjuda kunder en trygg och säker hemgång kommer särskilt fokus att vara på vad som är viktigt för målgruppen vid hemgång. Ett projekt pågår som arbetar med detta.

Nackabor möts flexibelt, enkelt, snabbt och öppet och det innebär att arbetet med att förenkla för kunderna fortsätter. Under 2018 ska planeringen av mina sidor påbörjas för att förenkla en säker kommunikation mellan kund, utförare och myndighet.

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Seniorer känner sig trygga och har ett stort inflytande över hur omsorgen och hjälpen utformas. Det finns ett varierat utbud av aktiviteter för god fysisk och psykisk hälsa, självständighet och socialt sammanhang. Nackaborna möts flexibelt, enkelt, snabbt och öppet.	Andel kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen genomförs i hemtjänst		95 %	95 %	95 %
	Andel kunder som upplever att de kan påverka hur hjälpen genomförs i särskilt boende		79 %	80 %	80 %

3.2 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

Arbete för att nå målet

Nackas seniorer har tillgång till lättillgängligt stöd

Under våren 2018 kommer Äldrenämnden att ta ställning till hur dagverksamheten och de tidiga lättillgängliga insatser ska utvecklas. Det finns behov av att komplettera dagens insatser för äldre med lättillgängliga mötesplatser som stimulerar till hälsosamt åldrande och erbjuder ett socialt sammanhang för att minska ofrivillig isolering.

Föreningsliv och civilsamhälle ska inbjudas in till ökad dialog för att tillsammans med seniorrådet utforska vilka behov som föreningarna kan erbjuda och som kan fungera som ett komplement till kommunens uppdrag.

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Seniorer har möjlighet att bo i attraktiva boendeformer och miljöer, enligt sina individuella önskemål. Det finns lättillgängliga mötesplatser som stimulerar till aktiviteter och uppmuntrar till olika former av möten.	Andel kunder som uppger att de bor på det särskilda boende som de valt		93 %	93 %	93 %
	Andel kunder i särskilt boende som uppger att de är nöjda med de sociala aktiviteter som erbjuds.		75 %	77 %	79 %
	Andel utförare som erbjuder möjlighet till digitala och resefria möten		60 %	70 %	85 %

3.3 Stark och balanserad tillväxt

Arbete för att nå målet

Variert utbud av boendialternativ för seniorer

Nacka kommun stimulerar och verkar för ett blandat utbud av boenden för äldre och möter behovet av trygga boendalternativ. Sociala omsorgsprocessens boendestrateg är ingår i alla stadsbyggnadsprojekt när Nacka bygger stad och bevakar äldreperspektivet när det gäller särskilda boenden som alternativa boendeformer såsom trygghetsbostäder och seniorbostäder.

2018 öppnar ett särskilt boende i Ältadalen med 54 lägenheter av Ersta Diakoni. Under 2019 öppnar Silver Life ett särskilt boende med 54 platser och ett hundratal trygghetsbostäder i Granginge. Dessutom finns planer för ett trygghetsboende med 54 lägenheter på Nya gatan i centrala Nacka.

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Genom ett förtroendefullt samarbete med utförare och företag utvecklar kommunen välfärden för Nackas seniorer. Nackas seniorer har tillgång till attraktiva och anpassade boenden.	Andel som beviljats särskilt boende och får plats inom 90 dagar	63	100	100	100

3.4 Maximalt värde för skattepengarna

Arbete för att nå målet

Att möta framtiden med välfärdsteknik och digitala lösningar

Äldreomsorgen står inför ett paradigmskifte och kommer under 2018 påbörja arbetet med att digitalisera och automatisera olika processer och starta planeringen av mina sidor. Nackabor ska kunna kommunicera med sin handläggare, ta del av sitt ärende och bidra med information löpande under den tid han eller hon har kontakt med kommunen.

I augusti 2017 avslutades en större upphandling av välfärdstekniklösningar och införandet av digitala larm inleddes under hösten 2017. Under 2018 införs fler digitala lösningar för kunder som har hemtjänst.

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2017	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020
Äldreomsorgen utvecklas utifrån nackabornas behov. Nackas särskilda boenden och hemtjänst håller hög kvalitet. Medborgarnas krav på hög tillgänglighet och flexibilitet tillgodoses genom effektiva rutiner, digitalisering och utveckling.	Antal kunder som använder välfärdsteknologi inom hemtjänsten		100	150	200
	Nackas äldreomsorg är bland de 10 % bästa kommunerna i landet avseende kvalitet och effektivitet		—	—	—

4 Jämförelser med andra kommuner

I tabellen nedan visas hur Nackas äldreomsorg (särskilt boende och hemtjänst) rankas i förhållande till jämförelsekommunerna, Nackas ranking i förhållande till Stockholms läns kommuner och Sveriges kommuner. I förhållande till jämförelsekommunerna så har Nacka sjunkit från första till tredje plats och från 4 till 7 plats i länet. Nacka har i princip "legat still" med en liten försämring av fallskadeindex medan framför allt Täby har haft en positiv utveckling beroende på förbättring av index för Nettokostnadsavvikelsen och index för brukarnas bedömning.

Rankingen utgår från en sammanvägning av index som ska avspegla kommunernas sammantagna effektivitet. Indexen som har valts gäller resursanvändning (nettokostnadsavvikelsen ställt i relation till värdeskapande index). De värdeskapande indexen bygger på den nationella brukarbedömningen för äldreboende och hemtjänst; helhetssyn, bemötande och trygghet samt index framtaget från register; fallskador bland personer 80 år och äldre, personer 75 år och äldre med 10 eller fler läkemedel samt personer med tre eller fler psykofarmaka.

Ranking	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016
Nacka	1	1	2	3	us
Danderyd	3	4	5	6	us
Solna	2	2	1	1	us
Sollentuna	6	5	4	5	us
Tyresö	4	3	3	4	us
Täby	5	4	2	2	us
Nacka jmf med länets kommuner	4	5	6	7	us
Nacka jmf med rikets kommuner	45	23	34	22	us

Uppgifter för 2016 redovisas i bokslutet. 235 kommuner har lämnat uppgifter. Källa Kolada.

5 Resursfördelning

5.1 Ramärendet

Äldrenämndens budget är baserad på förväntad volymutveckling utifrån kommunens befolkningsprognos och hittillsvarande volymutveckling. I ramärendet tillfördes nämnden 38,2 miljoner kronor varav 32,4 miljoner avser motsvarande cirka 45,8 helårsplatser i äldreboende. Budget för korttidsvård har tillförts 5 miljoner kronor på grund av fler kunder har behov av denna insats. Projektet mobil återrapportering inom hemtjänsten avslutas hösten 2017 och budgeten minskas därför med samma belopp som en gång tillfördes, 700 tusen kronor.

5.2 Nämndyttrande

Volymer 9 900 tusen kronor

För hemtjänst ledsagning och avlösning har äldrenämnden minskade volymer, 9 900 tusen kronor föreslås därför återföras till kommunfullmäktige. I 600 tusen föreslås överföras till natthemtjänst på grund av ökat antal besök.

Korttidsvård 3 500 tusen kronor föreslås omfördelas från verksamheter med beslut enligt LSS för att täcka underskott inom detta område. I 600 tusen kronor föreslås överföras från avtalsboenden på grund av lägre platskostnad till särskilt boende kundval på grund av högre platskostnader med anledning av ökat omvårdnadsbehov.

Satsningar - 2 897 tusen kronor

Två projekt - Myndighet och huvudmannaskap

Lagen om utskrivning från slutenvården som reglerar betalningsansvaret ändras från och med 1 januari 2018. Storstockholm (före detta KSL) rekommenderar kommunerna att anta ett regionalt tvåårigt projekt för att landsting och kommun ska förbereda organisationerna för att kunna uppnå lagens intention, det vill säga att personer (i alla åldrar) inte ska vårdas på sjukhus längre än nödvändigt. Landsting och kommun ska i samverkan säkra en trygg och säker hemgång så att återinläggningar undviks. Betalningsansvaret ändras från fem arbetsdagar till tre kalenderdagar för slutenvården och från trettio till tre dagar för psykiatrin. Kommunen ska lämna sitt svar på rekommendationen till Storstockholm senast den 31 december och äldrenämnden respektive socialnämnden behandlar ärendet i oktober.

Hemsjukvård 2020. Kommunerna i Stockholms län föreslås ta över hemsjukvården för personer över 18 år för att möjliggöra en mer personcentrerad vård och omsorg för de personer som är i behov av både hälso- och sjukvårdsinsatser och omsorgsinsatser. Det kommunala helhetsansvaret för hemsjukvården möjliggör också ett bättre nyttjande av våra samhällsresurser. Förslag på hur uppdraget kommer att se ut kommer att presenteras efter årsskiftet. Beredning i kommuner och landsting under våren 2018 och beslut från 27 parter före sommaren 2018. Beräknad driftstart april 2020.

Nämnden föreslår kommunfullmäktige att bevilja projektmedel till socialnämnden och äldrenämnden för dessa två stora projekt. Projektet drivs av äldreheten och bedöms kosta cirka 1 500 tusen kronor under 2018 för båda nämnderna tillsammans varav socialnämndens andel är 750 tusen kronor. Utöver det tillkommer enhetens förberedelsearbete som krävs i form av förändringar inom som ska inrymmas inom enheternas budgetram.

Hälsofrämjande insatser- Övrig verksamhet

EKEN – Egen Kraft och Energi är en förbyggande verksamhet med syfte att förebygga fall och fallskador men även med syfte att möjliggöra social samvaro. Ett annat syfte är att förbättra

och/eller bevara god hälsa och på så sätt skjuta upp eller helt eliminera ett vårdberoende. Verksamheten har under första halvåret 2017 utvidgat sin verksamhet så att fler seniorer har fått möjlighet att delta, bland annat har öppetiderna utökats och möjlighet till träning finns även under kvällstid. Tretton volontärer är nu involverade i verksamheten främst under kvällar och helger. Testresultat när det gäller bland annat förbättrad balans och ökad benstyrka visar goda resultat. Äldrenämnden finansierar verksamheten tillfälligt under 2017, för 2018 saknas finansiering. Nämnden föreslår fortsatt finansiering med 1 500 tusen kronor för 2018.

Kapitaltjänst- övrig verksamhet

I ramärendet har nämndens ram för kapitaltjänst minskat med 66 tkr sedan dess har investeringsprojektet Pulsen Combine avslutats och aktiverats vilket leder till att kapitaltjänstkostnaden ökar med 713 tusen kronor jämfört med 2017.

Bostadsanpassning- Övrig verksamhet

Under flera år har en tjänst av två finansierats inom budgetramen för bostadsanpassning. För att rätta till det föreslår nämnden att 900 tusen kronor av budgeten flyttas till myndighet och huvudmannaskap

Nämndens finansiering av myndighet och huvudmannaskap

I ramärendet finns inga medel avsatt för pris och lönekompensation. Samtidigt har bristen på socialsekreterare drivit upp lönekostnaderna för biståndshandläggare Nämndens nuvarande finansiering täcker för närvarande cirka 87% av kostnaderna för myndighet och huvudmannaskap. En viktig del för att ha en effektiv myndighetsutövning är att ha möjlighet att lägga ner arbetstid på uppföljning och omprövning av insatser så att de är beviljade till rätt omfattning och håller rätt kvalitet. En del av digitaliseringen kommer också att leda till bättre möjlighet att bevaka att myndigheten gör likvärdiga bedömningar vilket leder till högre kostnadseffektivitet. Det är angeläget att nämnden får behålla nuvarande budgetram så att den inte minskas som en konsekvens av effektiviseringsuppdraget.

Nämnderna resursfördelning, nettoredovisning (tkr)

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad 17 och budgetram 2018	
				Ramärende	Nämndyttrande	Satsning		tkr	%
Äldrenämnden	-727 738	-775 098	-774 256	-38 154	9 900	-2 250	-805 602	-30 504	3,9
Hemtjänst - check	-186 737	-199 065	-183 300		11 000		-188 065	11 000	-5,5
Trygghetslarm - ej check	-7 005	-8 748	-8 868				-8 748		
Dagverksamhet äldre - check	-6 321	-6 875	-5 916				-6 875		
Ledsagning - check	-961	-1 450	-1 150		250		-1 200	250	-17,2
Avlösning- check	-1 379	-1 450	-1 150		250		-1 200	250	-17,2
Korttidsvård - ej check	-16 666	-17 410	-31 400	-5 000	-3 500		-25 910	-8 500	48,8
Verksamhet med beslut enl LSS -	-9 954	-15 607	-9 155		3 500		-12 107	3 500	-22,4
Särskilt boende - check	-421 644	-397 401	-405 200	-30 877	-1 600		-429 878	-32 477	8,2
Särskilt boende - avtal		-42 781	-38 910	-1 523	1 600		-42 704	77	-0,2

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos 2017 T2	Förändring			Budget 2018	Skillnad 17 och 2018	budgetram 2018
Övrig verksamhet	-27 392	-38 348	-39 962	-754	-1 600	-1 247	-41 949	-3 601	9,4
Myndighet & Huvudmannaskap	-43 991	-44 358	-47 965			-1 650	-46 008	-1 650	3,7
Nämnd och nämndstöd	-5 688	-1 605	-1 280				-1 605		
Summa	-727 738	-775 098	-774 256	-38 154	9 900	-2 897	-806 249	-31 151	4,0

Nämnderna resursfördelning, volymredovisning

(Antal) Verksamhet	Volymenhet	Ram- ärende	Nämnd- yttrande (Föränd- ring)	Central- justering	Budget 2017	Kommentar
Särskilt boende kundval	årsplats	42,8	0		642	befolkningsökning
Särskilt boende avtalsplatser	årsplats	3	0		53	befolkningsökning
Hemtjänst	timmar	0	-32 395		562 163	lägre antal timmar
Ledsagning	timmar		-800		4 334	lägre antal timmar
Avlösning	timmar		-830		5 037	lägre antal timmar

6 Checkar och avgifter

Förslag om höjda avgifter

Självkostnaden för trygghetslarm är 210 kronor med nuvarande avgift är 188 kr. Förslaget är att kundernas avgift för trygghetslarm höjs till 210 kronor.

Avgiften för korttidsvård har inte höjts på flera år. Förslaget är att avgiften höjs från 57 kronor per dygn till 70 kronor per dygn.

Jämförelse med andra kommuner

Avgift korttidsvård	kr/dygn
Nacka enligt förslag till höjning	60
Danderyd	102
Sollentuna	66
Solna	67
Täby	66
Tyresö	67
Värmdö	100
Stockholm	90

Nämndens uppdrag till äldreheten

I juni 2017 fick äldreheten i bland annat i uppdrag att göra en översyn om villkoren som rör personalens utbildning och erfarenhet inom hemtjänst ledsagning och avlösning. Det behöver ses över för att bättre spegla de faktiska kompetensbehoven samt möjliggöra för anordnarna att uppnå kommunens villkor. Det råder brist på omvårdnadspersonal inom hemtjänsten och hemtjänstanordnarna har svårigheter att rekrytera och behålla omvårdnadspersonal med den kompetens som kommunen kräver. Behovet av kompetensförsörjning måste utredas på kort och lång sikt för att säkra att det även i framtiden kommer att finnas personal med rätt kompetens.

7 Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2030

Antalet personer 65 år och äldre beräknas öka med 37 % till och med år 2030. Detta kräver planering av insatser i tid som till exempel byggandet av särskilda bostäder för att motsvara behovet.

Personalförsörjningen för en tillväxtkommun är central. Utbudet av socionomer inom myndighetsutövningen motsvarar inte efterfrågan vilket kräver åtgärder för att kunna möta ett Nacka som växer. Det stora antalet medarbetare i äldreomsorgen återfinns bland anordnarna som kommer konkurrera om utbildad arbetskraft. Ekonomiska förutsättningar för att rekrytera, behålla och attrahera personal blir avgörande samt utvecklingen med hjälp av digitalisering och ny teknik.

Medborgare har höga förväntningar på välfärden och digitaliseringen ger möjlighet till inflytande och delaktighet vid utredning och beslut. Välfärdsteknik kan höja effektiviteten samtidigt som tryggheten och självständighet kan öka hos Nackas seniorer.

Förändring av lagar påverkar äldreomsorgens förutsättningar och kostnader. Exempel på lagar och nya direktiv som kan komma att påverka:

- Regeringsförslaget om vinster i välfärden kan påverka Nacka kommuns valfrihetssystem.
- Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, ny från och med januari 2018
- Socialtjänstlagen genomgår en stor översyn, klar i slutet av 2018. Bland annat utreds utökade möjligheter till förenklad myndighetsutövning.
- Övertagandet av hemsjukvård från landstinget.

8 Övriga uppdrag

Redovisning av uppdrag att beskriva två scenarier med effektiviseringar av verksamheten med 1 % och 3 %, t.ex. genom digitalisering eller samordning med annan verksamhet

Direktören har fått i uppdrag att till mål och budget 2018-2020 beskriva två scenarier med effektivisering motsvarande 8,1 miljoner kronor respektive 24,4 miljoner kronor, till exempel genom digitalisering och samordning med annan verksamhet.

Äldrenämndens budgetram för 2018 är enligt ramärendet - 813,3 miljoner kronor varav 47,9 miljoner kronor avser budget för att finansiera myndighet och huvudmannaskap (handläggning inklusive stödresurser, ledning och lokaler med mera). Över 90 % av nämndens budgetram är avsedd för att finansiera avtalad verksamhet och kundvalen (check). Nämnden har som finansieringsmyndighet svårt att påverka hur dessa verksamheter ska samordnas eller digitaliseras.

I ramärendet ryms ingen kompensation för pris och löneökningar vilket också innebär ett effektiviseringskrav på nämnden motsvarande 2 till 2,5 % beroende på verksamhet. Under flera år har checkerna inte kompenserat fullt ut för faktiska löne- och prisökningar och därmed har kostnadseffektiviteten ökat. Teoretiskt är det möjligt att ha oförändrade eller till och med sänkta ersättningar och därmed överlåta effektiviseringskravet till finansierad part. I praktiken är det svårt att sänka ersättningsnivåerna om kvaliteten ska kunna bibehållas och anordnarna ska vara fortsatt intresserade av att auktorisera sig i Nacka.

Plan för digitalisering

- De mest intressanta digitaliseringsprojekten att utreda och införa i nuläget, är förutom införandet av välfärdsteknik i äldreomsorgen:
- samtal via videosamtal
- mina sidor
- automatisering av vissa utredningar och beslut

Att införa digitala möten i kontakter med vårdgivare, anordnare och medborgare kan göras på ganska kort sikt under 2018 under förutsättning att mottagaren också har utrustning och intresse. Men övrig digitalisering kräver en längre uppstartsperiod och medför också kostnader. Det går i dagsläget inte att avgöra hur mycket arbetstid som sparas. Redan idag sker uppskattningsvis 10-15 procent av handläggningen genom förenklad handläggning. Det finns ett uppdrag att utöka den förenklade handläggningen ytterligare. Om man räknar med en effektiviseringspotential på fem procent av arbetstiden för handläggning som hämtas hem innebär det respektive cirka en miljon kronor.

Det är viktigt att få fart på digitaliseringen för att kunna möta befolkningsutvecklingen och den ökade efterfrågan som det innebär, men om uppdraget till nämnden är att med helårseffekt 2018 minska nämndens nettokostnad med en eller tre procent innebär det besparingar som behöver genomföras genom förändringar i myndighetsutövningen så att volymerna minskas genom att under vissa förutsättningar begränsa tillgången till insatsen alternativt begränsa omfattningen på insatsen.

Kostnader och intäkter

Direktörer har fått i uppdrag att till mål och budget 2018-2020 att se över hur intäkter och inkomster kan ökas inom såväl drift- som investeringsverksamheterna. Nämndens intäkter består till största delen av intäkter som styrs av statliga regelverk i form av statsbidrag, momskompensation och avgifter som är begränsade av maxtaxan. Dessa intäkter kan endast påverkas av ökade volymer som samtidigt ger en högre kostnadsökning. Nämnden ser löpande över hur inkomsterna kan ökas. Det har skett genom att t.ex. förbättra rutinerna för återsökning av momskompensation vilket har

ökat intäkterna med cirka en miljon kronor per år.

Redovisning av uppdrag trygghet

Nämnderna får i uppdrag att redovisa möjliga åtgärder inom sina ansvarsområden för att öka tryggheten i Nacka. Genom den upphandling avseende välfärdsteknologi som avslutades 2017 kan äldre medborgare vid behov bland annat erbjudas ett positioneringslarm (GPS-larm). Larmet fungerar också utanför bostaden, till skillnad från ett trygghetslarm. Syftet med larmet är att öka möjligheterna för den äldre att göra det man tycker om och mår bra av. Individen ska kunna vara aktiv och känna en trygghet i att han/hon blir hittad om han/hon går vilse. Larmet kan även öka möjligheten att bo kvar i ordinärt boende.

9 Motioner

Det har inte remitterats några motioner för beredning i ärendet mål och budget 2018.